

Θάνος Κονδύλης

Η Σμύρνη φλέγεται

Η ιστορία της πυρπόλησης της Σμύρνης
13-15 Σεπτεμβρίου 1922

Έκδόσεις: «Ψυχογιός».

Έκδοσις α', Αθήνα, Σεπτέμβριος 2022.

Σελίδες 242 (16x24).

Σμύρνη, 13 Σεπτεμβρίου 1922.

Λίγο πριν από το μεσημέρι οι πρώτες φλόγες υψώνονται πάνω από την ελληνική πόλη της Ιωνίας. **Κ**ανείς δεν ξέρει τι ακριβώς συμβαίνει, αλλά όλοι το υποψιάζονται. **Τ**ο απόγευμα ή φωτιά κατακαίει στο διάβα της όλες τις χριστιανικές συνοικίες, και χιλιάδες άνθρωποι καταφεύγουν στην προκυμαία για να σωθούν. **Ο** Αμερικανός δημοσιογράφος Constantine Brown, που είδε από κοντά τη φωτιά, θα γράψει ένα άρθρο και θα αποκαλύψει τον ένοχο της πυρπόλησης: «[...] ένα έγκλημα που θα σημαδέψει τους Τούρκους για πάντα διαπράχθηκε την Τετάρτη, όταν οι Τούρκοι στρατιώτες, αφού τελείωσαν τη λεηλασία και το πλιάτσικό τους, έβαλαν φωτιά στην πόλη [...]». **Ξ**ένοι αυτόπτες μάρτυρες ζούν τη φωτιά της Σμύρνης από τις 13 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1922 και την περιγράφουν με γλαφυρό τρόπο και συγκινητικά λόγια. **Τ**ίποτα δεν μπορεί πια να κρύψει την αλήθεια που για εκατό χρόνια διαστρεβλώνουν οι Τούρκοι. **Η** πυρπόληση και η καταστροφή της Σμύρνης δεν ήταν τυχαίο γεγονός, αλλά έσκεμμένη ενέργεια προκειμένου οι Έλληνες της Σμύρνης να οδηγηθούν μακριά από την προαιώνια έστία τους.

**Τὸ χρονικὸ τῆς πυρπόλησης τῆς Σμύρνης
ὅπως δὲ γράφτηκε ποτὲ μέχρι σήμερα.**

* * *

Ο Θάνος Κονδύλης γεννήθηκε στὴν Αθήνα. **Τὸ 2006**, ὕστερα ἀπὸ πολυτετεῖς σπουδὲς στὴν Ελλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικόν, ἀναγορεύτηκε διδάκτωρ Ἱστορίας στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. **Μιλᾷ** ἀγγλικά, γαλλικά καὶ ἰταλικά. **Τὸ 1996 καὶ τὸ 2002** τιμῆθηκε ἀπὸ τὴν Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸ συγγραφικόν του ἔργο, ἐνῶ τὸ 2015 βραβεύτηκε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ του γιὰ τὸ μεσαιωνικὸ Ναύπλιο. **Διακρίνεται** γιὰ τὴν ἀγάπη πὺν ἔχει γιὰ τὸ βιβλίον καὶ ἀσχολεῖται ἀποκλειστικὰ μὲ τὴν δημιουργικὴ γραφὴ. **Ἔχει** συγγράψει μὲ ἐπιτυχία περισσότερα ἀπὸ σαράντα βιβλία (μυθιστορήματα, βιβλία γιὰ παιδιὰ καὶ ἐφήβους, διηγήματα, ἱστορικὰ ἔργα καὶ δοκίμια), μερικὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἔχουν ἤδη μεταφραστεῖ στὸ ἐξωτερικόν.

* * *

Περιεχόμενα

Πρόλογος.

Κεφάλαιο 1

Οἱ μέρες πρὶν ἀπὸ τὴ μεγάλη φωτιά.

- 1.1.** Ἡ ἀποχώρησις τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν ἀπὸ τὴν πόλιν.
- 1.2.** Ὁ τουρκικὸς στρατὸς μπαίνει στὴν πόλιν.
- 1.3.** Ἡ λεηλασία τῆς Σμύρνης καὶ ἡ ἄφιξις τοῦ Κεμάλ στὴν πόλιν.
- 1.4.** Οἱ λεηλασίες κορυφώνονται.
- 1.5.** Ἡ μέρα πρὶν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν.

Κεφάλαιο 2

Ἡ πρώτη μέρα τῆς φωτιᾶς (Τετάρτη, 13 Σεπτεμβρίου).

- 2.1.** Οἱ πρώτες ἀποτυχημένες φωτιές.
- 2.2.** Ἐημερώνει ἡ Τετάρτη, 13 Σεπτεμβρίου.
- 2.3.** Οἱ Τούρκοι συνεχίζουν τὰς λεηλασίας καὶ τὰς δολοφονίας.
- 2.4.** Ἡ κατάστασις στὴν πόλιν τὸ πρωῒ λίγο πρὶν ξεσπάσουν οἱ φωτιές.
- 2.5.** Οἱ πρώτες ἐστίες τῆς μεγάλης φωτιᾶς.

2.6. Ἡ φωτιά στὸ Διεθνὲς Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο Θηλέων (American Collegiate Institute).

2.7. Νέες ἐστίες φωτιάς (12 μ.-2 μ.μ.).

2.8. «Ἦταν μία τεράστια πυρκαγιά, μόνο ἓνα σεντόνι φλόγας» (2-3 μ.μ.).

2.9. Ἡ φωτιά φτάνει στὸ Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο Θηλέων στὴν ἀρμενικὴ συνοικία (3-4 μ.μ.).

2.10. «[...] ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε ἀπὸ καπνὸ» (4-5 μ.μ.).

2.11. Ἡ φωτιά κατακαίει τὴν κάτω πόλη (5-6 μ.μ.).

2.12. «[...] μιὰ φλεγόμενη πόλη [...] μιὰ γενικὴ εἰκόνα χάους καὶ τοῦ τρόμου [...]» (6-7 μ.μ.).

2.13. Οἱ φλόγες πού τώρα λυσομανοῦσαν [...] δυνάμωνα δι-
αρκῶς σὲ λαμπρότητα [...]» (7-8 μ.μ.).

2.14. «[...] νὰ ἀκούς τὴν ὀρχήστρα νὰ παίζει, ἐνῶ ἡ πόλη καιγό-
ταν [...]» (8-9 μ.μ.).

2.15. «[...] μιὰ μάζα φλόγας καὶ καπνοῦ πέρα ἀπὸ κάθε ἰδέα!»
(9-11 μ.μ.).

2.16. Ἡ μέρα πού δὲν βράδιασε ποτέ... (11 μ.μ.-12π.).

2.17. Στὴν προκυμαία.

2.17.1 Ξεσπάει ἡ φωτιά. Οἱ πρόσφυγες δεινοπαθοῦν... ὁ πα-
νικὸς ἐπικρατεῖ.

2.17.2 «[...] ἡ προκυμαία καλυπτόταν ἀπὸ μιὰ σκούρα μάζα
ἀνθρώπων πού βρίσκονταν σὲ ἀπόγνωση [...]».

2.17.3 «[...] 200.000 ψυχές βρίσκονταν ἀνάμεσα στὸν φλεγόμε-
νο Ἄδη καὶ τὴ βαθιὰ θάλασσα [...]».

2.17.4 «[...] τὰ οὐρλιαχτὰ τοῦ ἀλλόφρονος πλήθους στὴν προ-
κυμαία ἀκούγονταν σὲ ἀπόσταση ἑνάμισι χιλιομέτρου».

Κεφάλαιο 3

Ἡ δεύτερη μέρα τῆς φωτιάς (Πέμπτη, 14 Σεπτεμβρίου).

3.1. Ἡ Κόλαση τοῦ Δάντη (12 π.-1 π.μ.).

3.2. «Ὁ χορὸς τῆς φωτιάς!» (1-2 π.μ.).

3.3. «[...] ἓνα συμπαγὲς τεῖχος φωτιάς [...]» (2-4 π.μ.).

3.4. «Ὁ ἥλιος δυσκολεύεται νὰ ξεπροβάλει [...]» (4-8 π.μ.).

3.5. Ἡ φωτιά συνεχίζει μὲ ἀμείωτὴ ἔνταση (8 π.μ.-12μ.).

3.6. «Ἡ πόλη μετατράπηκε σὲ ἓναν γιγαντιαῖο φούρνο [...]» (12
μ.-8 μ.μ.).

3.7. «[...] ἡ πόλη τῆς Σμύρνης δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ τεράστια φλόγα» (8 μ.μ.-12 π.).

3.8. Οἱ πρόσφυγες στὴν προκυμαία.

3.8.1 «[...] ἡ προκυμαία ἦταν ἤδη γεμάτη ἀπὸ δεκάδες χιλιάδες τρομοκρατημένους πρόσφυγες [...]».

3.8.2 Ἡ διάσωση τῶν προσφύγων.

3.8.3 «[...] ἡ κούρσα τῆς φωτιάς ἔγινε μία μανιασμένη λαίλαπα [...]».

3.8.4 «[...] Οἱ φωνές τῶν προσφύγων ἀπὸ τὴν προκυμαία ἀκούγονταν [...] περίπου ἓνα μίλι μακριὰ [...]».

3.8.5 «[...] ὅλη τὴ νύχτα ἄκουγαν οὐρλιαχτά, πὺρ συνήθως τελείωναν σὲ ἀνατριχιαστικὰ γουργουρητὰ [...]».

3.8.6 Τὸ «μυστηριῶδες» γαπωνέζικο πλοῖο «Tokei-Maru».

Κεφάλαιο 4

Ἡ τρίτη μέρα τῆς φωτιάς (Παρασκευή, 15 Σεπτεμβρίου).

4.1. Ξημερώνει ἡ Παρασκευή, 15 Σεπτεμβρίου, τρίτη μέρα τῆς πυρκαγιᾶς.

4.2. Ἡ φωτιά περιορίζεται στὰ νότια καὶ ἀνατολικά.

4.3. Οἱ τελευταῖες ἐστίες.

4.4. Ἡ κατάσταση στὸ Κέ.

Κεφάλαιο 5

Τέσσερα σημαντικὰ ἐρωτήματα πού... «καῖνε»!

5.1. Πότε ξεκίνησε καὶ πότε τελείωσε ἡ μεγάλη φωτιά τῆς Σμύρνης.

5.2. Τὰ αποτελέσματα τῆς φωτιάς.

5.2.1 Ἡ ἀποτίμηση τῆς καταστροφῆς.

5.2.2 Τὰ θύματα.

5.2.3 Τὰ κτίρια πὺρ γλίτωσαν ἀπὸ τὴν καταστροφή.

5.3. Ἡ στάση τοῦ Κεμάλ ἀπέναντι στὴ φλεγόμενη πόλη.

5.4. Ἡ Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Σμύρνης.

Κεφάλαιο 6

Μάρτυριες.

Προβληματισμοί και συμπεράσματα.

Χρονολόγιο.

Πηγές και βιβλιογραφία.

